

Redogörelse till riksdagen 2018/19:ER1

Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling

Sammanfattning

Under 2018 fortsatte Europarådets parlamentariska församling (PACE) att debattera de tilltagande utmaningarna för mänskliga rättigheter i medlemsstaterna. Migration och flyktingar, terrorbekämpning, hotet mot journalister och fria medier, situationen för människorättsförsvarare och begränsandet av frivilligorganisationer är exempel på några av de frågor som hanterats i utskottsrapporter som debatterats i plenum. Europarådets framtid, Rysslands annektering av Krim, situationen för mänskliga rättigheter i Turkiet, kriget i Syrien, situationen på Medelhavet och Israel–Palestina är andra frågor som berörts vid de s.k. brådskande debatterna. Vid sidan av detta tog frågan om korruption inom församlingen liksom frågan om Rysslands deltagande stor plats under hela det gångna året.

Under året antog församlingen 55 resolutioner och 26 rekommendationer. Den svenska delegationen har deltagit aktivt i församlingens verksamhet, som medlem i byrån och därmed som en av församlingens 20 vice ordförande, genom förtroendeposter i utskott, rapportörskap, deltagande i valobservationer samt vid debatter och frågestunder i plenum.

Riksdagens delegation till Europarådets parlamentariska församling överlämnar härmed redogörelsen för verksamheten inom den parlamentariska församlingen under 2018. Till redogörelsen bifogas en förteckning över de rekommendationer och resolutioner som församlingen antagit.

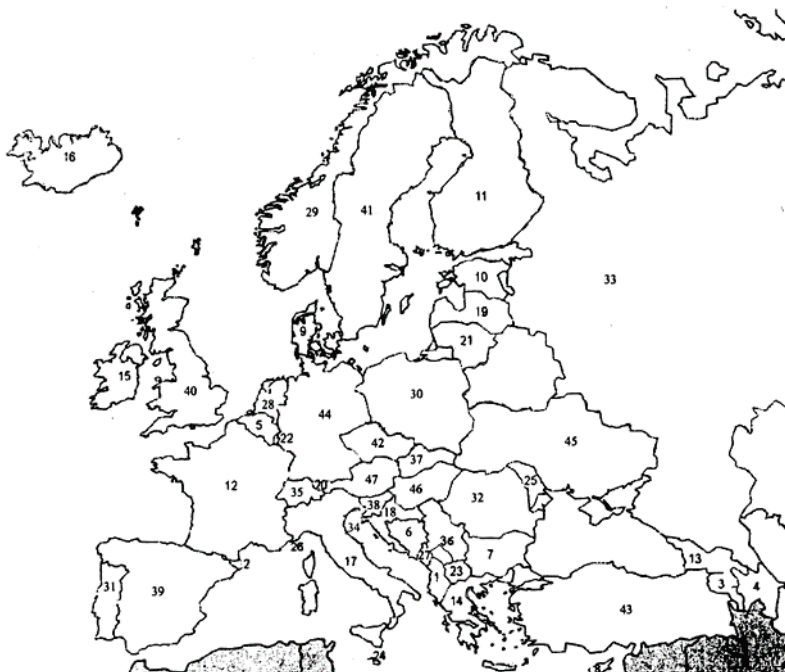
Stockholm den 14 februari 2019

På delegationens vägnar,

Boriana Åberg
ordförande

Petra Sjöström
sekreterare

Europarådets medlemsländer 2018

1 Albanien, 2 Andorra, 3 Armenien, 4 Azerbajdzjan, 5 Belgien, 6 Bosnien och Hercegovina, 7 Bulgarien, 8 Cypern, 9 Danmark, 10 Estland, 11 Finland, 12 Frankrike, 13 Georgien, 14 Grekland, 15 Irland, 16 Island, 17 Italien, 18 Kroatien, 19 Lettland, 20 Liechtenstein, 21 Litauen, 22 Luxemburg, 23 Makedonien, 24 Malta, 25 Moldavien, 26 Monaco, 27 Montenegro, 28 Nederländerna, 29 Norge, 30 Polen, 31 Portugal, 32 Rumänien, 33 Ryssland, 34 San Marino, 35 Schweiz, 36 Serbien, 37 Slovakien, 38 Slovenien, 39 Spanien, 40 Storbritannien, 41 Sverige, 42 Tjeckien, 43 Turkiet, 44 Tyskland, 45 Ukraina, 46 Ungern, 47 Österrike.

Demokratipartner i församlingen: Marocko, Palestina och Kirgizistan.

Observatörer i församlingen: Israel, Kanada och Mexiko.

Observatörer i ministerkommittén: USA, Kanada, Mexiko, Japan och Heliga stolen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Europarådets medlemsländer 2018.....	2
Innehållsförteckning.....	3
1 Europarådet och dess institutioner.....	4
1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter.....	4
1.1.1 Sammansättning.....	4
1.1.2 De partipolitiska grupperna.....	5
1.1.3 Församlingens externa relationer.....	6
1.1.4 Samspelet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén.....	6
1.1.5 Utvecklingstendenser inom församlingen.....	6
1.2 Europakonventionen och Europadomstolen.....	7
1.2.1 EU och Europakonventionen.....	8
1.2.2 Avskaffande av dödsstraff och förhindrande av tortyr.....	8
1.2.3 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter.....	8
1.3 Venedigkommissionen.....	9
2 Den parlamentariska församlingens verksamhet 2018.....	10
2.1 Frågan om Rysslands deltagande i församlingen.....	11
2.2 Rapport från den oberoende korruptionsutredningen (IBAC).....	12
3 Den svenska delegationens verksamhet 2018.....	14
3.1 Årets fyra delsessioner.....	15
3.1.1 Vintersessionen den 22–26 januari 2018.....	15
3.1.2 Vårsessionen den 23-27 april 2018.....	16
3.1.3 Sommarsessionen den 25-29 juni 2018.....	17
3.1.4 Höstsessionen den 8-12 oktober 2018.....	18
3.2 Arbetet i byrån och utskotten.....	19
3.2.1 Byrån och det ständiga utskottet.....	19
3.2.2 Politiska utskottet.....	19
3.2.3 Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter.....	21
3.2.4 Utskottet för social- och hälsovårdsfrågor.....	23
3.2.5 Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer.....	24
3.2.6 Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier.....	26
3.2.7 Utskottet för jämlikhet och icke-diskriminering.....	26
3.2.8 Utskottet för granskning av medlemsländernas efterlevnad av sina åtaganden.....	29
3.2.9 Utskottet för procedurfrågor.....	29
3.2.10 Utskottet för val av domare till Europadomstolen för mänskliga rättigheter.....	30
3.3 Valobservationer.....	31
3.4 Europarådets kampanjer.....	32
3.5 Priser och utmärkelser.....	32
3.5.1 Europarådets museipris.....	32
3.5.2 Europapriset.....	32
3.5.3 Václav Havel-priset.....	32
<i>Bilagor</i>	
Den svenska delegationen 2018.....	33
Resolutioner, rekommendationer och yttranden antagna av Europarådets parlamentariska församling under 2018.....	36
Gästtalare under sessionerna.....	39

1 Europarådet och dess institutioner

Europarådet har sedan det bildades 1949 varit en huvudaktör när det gäller att skapa en gemensam europeisk värdegrund baserad på krav på mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Europarådets uppdrag är att åstadkomma ett nära och etablerat samarbete mellan medlemmarna, bl.a. genom att upprätta internationella konventioner och rekommendationer. Genom sina 219 konventioner är Europarådet en viktig normgivande institution inom europeisk politik.

Sverige var en av grundarna när Europarådets stadgar undertecknades av tio västeuropeiska stater i London den 5 maj 1949. Efter Berlinmurens fall har Europarådets medlemskrets mer än fördubblats. Vid årsskiftet 2015/16 hade Europarådet 47 medlemsländer. Samtliga europeiska länder utom Vitryssland, Kosovo och Vatikanstaten ingår. Stöd för och uppföljning av samhällsutvecklingen i Öst- och Centraleuropa är och har varit en viktig del av arbetet i den parlamentariska församlingen. Medlemskap i Europarådet bidrar till att stärka de rättsstatliga institutionerna och främjar säkerställandet av de mänskliga fri- och rättigheterna i medlemsländerna.

En majoritet av länderna inom Europarådet är i dag EU-medlemmar. Man eftersträvar kompletterande roller, och under senare år har samarbetet mellan Europarådet och EU intensifierats. Det finns nu konkreta samarbetsprojekt inom området för mänskliga rättigheter.

Europarådet arbetar på tre politiska nivåer med ett beslutande och verkställande organ (ministerkommittén), ett rådgivande och pådrivande organ (den parlamentariska församlingen) och ett organ för samarbete på lokal och regional nivå (Europarådets kongress för lokala och regionala organ, den s.k. kommunalkongressen).

1.1 Den parlamentariska församlingens roll och uppgifter

1.1.1 Sammansättning

Den parlamentariska församlingen var den första i sitt slag i Europa. Ledamöterna utses av medlemsländernas parlament och ska vara medlemmar av dessa. Antalet representanter i de nationella delegationerna fastställs i förhållande till landets invånarantal. Enligt församlingens stadga bör det underrepresenterade könet företrädas i varje delegation i minst samma utsträckning som i det nationella parlamentet. Minst en person i delegationen ska tillhöra det underrepresenterade könet.

Församlingen har 324 medlemmar och lika många suppleanter. Dessutom deltar parlamentariker från Israel, Kanada och Mexiko som observatörer i församlingens arbete. Genom att ansöka om observatörsstatus anses landet ha

gjort ett politiskt åtagande att respektera och främja principerna om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatlighet. Församlingen följer upp situationen för mänskliga rättigheter i observatörländerna som dock inte är formellt bundna att följa Europarådets normer och konventioner.

För att utveckla relationerna till fler länder i grannområdena införde församlingen 2010 en ny status, partner för demokrati. Med den statusen får landets delegation delta i församlingens sessioner och möten men inte i omröstningar. Marockos parlament och Palestinas nationella råd fick denna status 2011 och Kirgizistans parlament 2014. Jordanien fick partnerstatus vid januarsessionen 2016.

Genom denna breddning av medlemskretsen har Europarådet fått en mer heterogen sammansättning, vilket ställer speciella krav när det gäller att upprätthålla värderingar och principer. Vikten av att säkerställa att Europarådets grundläggande värderingar, och därigenom dess trovärdighet, inte försvagas har stått alltmer i fokus under de senaste åren. Det betonas att det inte räcker med att ett land ingår en principiell överenskommelse att respektera de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer. Landet måste i praktisk tillämpning visa att lagstiftningen följs och att man lever upp till vad ett medlemskap innebär.

Ackrediteringen av ledamöter till församlingen kan användas som ett instrument för att förmå medlemsländerna att fullfölja sina åtaganden. Enligt stadgan ska församlingen vid öppnandet av de årliga sessionerna kontrollera och ratificera medlemmarnas och suppleanternas ackreditering. Den ryska delegationens ackreditering ifrågasattes i april 2014 och därefter i januari 2015 som en följd av annekteringen av Krim. Som en konsekvens har Ryssland valt att inte ackreditera en delegation till församlingen sedan 2016.

1.1.2 De partipolitiska grupperna

Församlingen representerar nästan hela den partipolitiska skalan i medlemsländerna, något som bidrar till dess auktoritet. Den senast tillkomna partigruppen, Fria demokrater (Free Democrats Group, FDG), bildades 2017 i tillägg till de fem partigrupperingar som sedan tidigare är verksamma inom Europarådets parlamentariska församling: den socialistiska gruppen (SOC), det europeiska folkpartiet (EPP/CD), alliansen för Europas liberaler och demokrater (ALDE), europeiska konservativas grupp (EC) och den förenade europeiska vänstern (UEL). Inför 2019 finns diskussioner om ytterligare en partigrupp. Samtliga svenska ledamöter är medlemmar i någon av nämnda partigrupper, detta sedan Sverigedemokraterna 2018 blev medlemmar av EC. Vid ingången av 2019 var totalt 87 medlemmar av församlingen registrerade som icke tillhörande någon partigrupp.

1.1.3 Församlingens externa relationer

Församlingens externa relationer består av samverkan med Europeiska unionen (EU), Europaparlamentet, vissa utomeuropeiska länder genom deras status som observatör eller partner för demokrati samt med internationella organisationer.

Formellt har församlingen samarbetsavtal eller samverkansarrangemang med en lång rad organisationer: Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), Panafrikanska parlamentet, Europaparlamentet (EP), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), Oberoende staters samväldet (OSS), Interparlamentariska unionen (IPU) och Nordiska rådet (NR). Församlingens politiska underutskott för externa relationer deltar vartannat år i FN:s generalförsamling.

1.1.4 Samspelet mellan den parlamentariska församlingen och ministerkommittén

Europarådets beslutsfattande organ är ministerkommittén som består av medlemsländernas utrikesministrar. Ministerkommittén sammanträder normalt en gång om året i denna sammansättning. Däremellan representeras länderna i det löpande arbetet av ambassadörerna i Strasbourg. Ordförandeskapet i ministerkommittén roterar halvårsvis från maj till november. Under 2018 hade Danmark ordförandeposten fram till att Kroatien övertog ordförandeskapet i maj. Kroatien lämnade därefter över ordförandeskapet i till Finland i november samma år. Ministerkommittén och den parlamentariska församlingen samarbetar för att nå de gemensamma målen. Ordföranden i ministerkommittén, tillika utrikesministern i ordförandelandet, presenterar vid varje församlings-session en översikt över verksamheten i ministerkommittén och svarar på parlamentariskernas frågor.

Församlingens ambition är att stärka den parlamentariska dimensionen inom Europarådet för att bättre främja öppenhet, demokratisk legitimitet och ansvarutkrävande i organisationen. De rekommendationer som församlingen antar riktas till medlemsstaternas regeringar, och ministerkommittén ska lämna sitt svar inom sex månader.

Parlamentarikerna har möjlighet att ställa skriftliga frågor till ministerkommittén, och dessa ska besvaras skriftligt eller muntligt av kommitténs ordförande vid den efterkommande sessionen. Det händer dock att ministerkommittén på grund av formella regler som konsensusbeslut inte besvarar frågor från medlemmar i församlingen om t.ex. mänskliga rättigheter i vissa medlemsländer.

1.1.5 Utvecklingstendenser inom församlingen

Sedan några år har debatten i församlingen alltmer kommit att handla om bristen på flera medlemsländers värnande av grundprinciperna demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter. Vissa länder har i både ord och

handling visat att de inte delar de grundläggande värderingar som Europarådet står för. Detta har, menar kritiska röster, skadat organisationens trovärdighet som främsta företrädare för och försvarare av mänskliga rättigheter.

Det anses vara ett allvarligt steg bakåt för Europarådet att länder som Ryssland, Ungern, Azerbajdzjan m.fl. fortsätter att åsidosätta de åtaganden som ett medlemskap innebär. År 2016 tillkom ökad kritik mot Turkiets agerande i kuppförstörets efterdyningar som fortsätter att prägla situationen för demokratiska och mänskliga rättigheter i landet. I diskussioner som förekom under 2018 hördes röster som betonade vikten av att medlemsländer inte accepterar att auktoritära regimer utnyttjar sitt medlemskap för att legitimera brott mot mänskliga rättigheter. Samtidigt finns röster som arbetar för att inkludera och föra dialog – även med medlemmar som glidit ifrån sitt upprätthållande av Europarådets kärnvärderingar. Skiljelinjen har blivit alltmer tydlig mellan de olika ståndpunkterna och är särskilt tydlig vid diskussionen om relationen till Ryssland. Sedan tillämpandet av sanktioner 2014 och 2015 har Ryssland helt valt att utebli från församlingens arbete och betalar heller inte sitt bidrag till organisationen sedan juni 2017.

1.2 Europakonventionen och Europadomstolen

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, den s.k. Europakonventionen, är Europarådets främsta rättesnöre. Europarådets 47 medlemmar, inklusive alla EU-medlemmar, har ratificerat konventionen. Den undertecknades 1950, och att konventionen följs övervakas av Europadomstolen sedan 1959.

Europadomstolen har sitt säte i Strasbourg och består av 47 domare, en från varje medlemsland. Medlemsländernas regeringar nominerar tre kandidater till domare. Domarna arbetar i en period om nio år. Sedan 2014 säkerställer ett särskilt utskott i församlingen att samtliga kandidater lever upp till kraven som domare och lämnar en rekommendation om vem av de tre som är bäst lämpad. Därefter väljer församlingen domare. I församlingens riktlinjer anges att nomineringsförfarandet i medlemsstaterna bör vara öppet och att både män och kvinnor ska finnas representerade bland de tre kandidaterna. Kandidaterna ska ha gedigen erfarenhet inom området för mänskliga rättigheter. Den senaste svenska domaren i domstolen var Helena Jäderblom som valdes till ämbetet 2012 och avsa sig uppdraget 2018. Den svenska platsen var därmed vid utgången av 2018 vakant, och en ny svensk domare kommer att väljas i början av 2019.

Hur församlingens medlemmar uppfyller sina åtaganden i förhållande till Europakonventionen och andra konventioner undersöks inom ramen för församlingens granskningsförfarande.

1.2.1 EU och Europakonventionen

I samband med att Lissabonfördraget trädde i kraft 2009 fick EU en skyldighet att ansluta sig till Europakonventionen och därmed underkasta sig Europadomstolens jurisdiktion. Tanken är att det ska bli möjligt för enskilda och stater att klaga till Europadomstolen och få en prövning av om en åtgärd från EU:s institutioner eller organ strider mot Europakonventionen. Härigenom skulle också en mer enhetlig rättstillämpning mellan EU-rätten och Europakonventionen uppnås. EU och Europarådets medlemsstater har förhandlat fram en överenskommelse om ett avtalsutkast för anslutningen. EU-kommissionen begärde 2013 att EU-domstolen skulle pröva om utkastet var förenligt med EU-fördragen. EU-domstolen gav i ett utlåtande i december 2014 uttryck för att avtalsutkastet inte var fullt förenligt med fördragen. Diskussioner har pågått sedan dess, men det finns i nuläget inget nytt anslutningsavtal.

1.2.2 Avskaffande av dödsstraff och förhindrande av tortyr

Rätten till liv är en mänsklig rättighet, och respekten för liv tillhör Europarådets grundläggande värderingar. Därför ställer Europarådet kategoriska krav på att dödsstraffet ska avskaffas, inte bara i Europa utan i hela världen. Ryssland är det enda medlemslandet som inte har ratificerat tilläggsprotokoll nr 6 till Europakonventionen som förbjuder dödsstraff, men någon avrättning har inte ägt rum sedan 1996. Det är endast i Vitryssland, som inte är medlem i Europarådet, som dödsstraff fortfarande verkställs.

Förekomsten av dödsstraff i några observatörländer i Europarådet är föremål för bevakning av församlingen, som konsekvent kritiserar USA och Japan. Europadagen mot dödsstraff infaller den 10 oktober varje år.

Den europeiska konventionen till förhindrande av tortyr och omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning trädde i kraft den 1 februari 1989. Konventionen bygger på artikel 3 i Europakonventionen och har ratificerats av samtliga medlemsstater. Europeiska kommittén till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling (CPT) inrättades 1990 för att kontrollera behandlingen av frihetsberövade. Kommittén består av en representant för varje medlemsland. Medlemmarna är oberoende experter inom olika områden med anknytning till kommitténs uppgift. Församlingens nationella delegationer nominerar kandidater till CPT, men valet görs i ministerkommittén. Sveriges representant i CPT är Per Granström, vars mandatperiod förnyades hösten 2017 och därmed sträcker sig fram till den 19 december 2021.

1.2.3 Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter

I mandatet för Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter ingår att främja utbildning i och öka kunskapen om mänskliga rättigheter i Europarådets medlemsländer, identifiera eventuella brister i lagar och regler samt

främja respekten för de mänskliga rättigheterna så som de fastställts i Europarådets olika instrument. Kommissionären väljs av församlingen, och institutionen har sedan den inrättades 1999 åtnjutit stor respekt. Samarbete med institutioner utanför Europarådet är en viktig del i arbetet, särskilt vad gäller EU, UNHCR, FN:s flyktingkommissarie och OSSE. Mandatperioden är sex år och den nuvarande kommissionären, Dunja Mijatović, valdes vid 2018 års vintersession den 22–26 januari. Mijatović tillträdde därefter sin post den 1 april 2018. Hennes första rapportering till församlingen, som kommissionär för mänskliga rättigheter, kommer därmed att äga rum vid aprilsessionen 2019. Vid samma session som Dunja Mijatović valdes lämnade den avgående kommissionären Nils Muižnieks sin årliga rapport för 2017. Muižnieks sammanfattade utvecklingen det senaste året enligt följande:

- En fortsatt försämring för mänskliga rättigheter i många länder och på många områden. Gamla kriser fördjupas och nya uppstår. Engagemanget för Europarådets grundvärderingar och skydd av mänskliga rättigheter försvagas.
- EU ändrade sin migrationspolicy med ökad kontroll i Libyen med svåra konsekvenser för mänskliga rättigheter.
- Gamla kriser såsom situationen i Ukraina, Turkiet, Polen och västra Balkan består med ökad polarisering.
- Nya kriser uppstod, t.ex. i Katalonien, nya lågvattenmärken för hbtq-personers rättigheter samt vad som avslöjades i #metoo och därmed behovet av ökade ansträngningar för att ratificera och genomföra Istanbulkonventionen.
- Länder som särskilt lyftes fram, vid sidan av de ovannämnda, var Ryssland, Azerbajdzjan, Rumänien och Ungern, vad gäller exempelvis situationen för människorättsförsvarare och fria medier.
- Ett viktigt samhällsproblem att ta itu med för att hindra allvarliga problem i framtiden definierades vara barn- och ungdomsfattighet, dvs. barns och ungdomars utsatthet och behovet av en inkluderande skola.

Rapporten finns att läsa i sin helhet på: <https://rm.coe.int/annual-activity-report-2017-by-nils-muiznieks-council-of-europe-commis/168077ec86>.

1.3 Venedigkommissionen

Venedigkommissionen är ett oberoende expertorgan inom Europarådet som har funnits sedan Berlinmurens fall 1990. Arbetet är inriktat på konstitutionella och andra rättsliga frågor av särskild betydelse för demokratiutvecklingen i ett land. Venedigkommissionen bistår medlemsländer, och även andra stater, genom att bl.a. ta fram demokratiska författningar och erbjuda rådgivning i frågor om val, mänskliga rättigheter och oberoende domstolar. Församlingen har ett mycket nära samarbete med Venedigkommissionen, och representanter bjuds ofta in till utskottsmöten.

2 Den parlamentariska församlingens verksamhet 2018

Europarådets parlamentariska församling möttes under 2018 i fyra delsessioner. Samtliga hölls i Strasbourg och ägde rum i januari, april, juni och oktober. Det ständiga utskottet, som beslutar på församlingens vägnar mellan delsessionerna, sammanträdde i mars i Paris, i maj i Zagreb och i november i Helsingfors. Delegationens ordförande Jonas Gunnarsson (S) företrädde delegationen vid de två förstnämnda mötena och vice ordförande Borian Åberg (M) vid det sistnämnda. Den svenska delegationen fanns under 2018 även representerad i den s.k. byrån, som är församlingens högsta beslutande organ.

Under sessionerna och mötena i ständiga utskottet debatterade man utskottets rapporter, antog resolutioner och yttranden samt lämnade rekommendationer till ministerkommittén. Man höll även s.k. brådskande debatter och aktualitetsdebatter på initiativ av nationella delegationer, partigrupper, utskott eller grupper av ledamöter. Även regeringsföreträdare deltog vid sessionerna för att tala till församlingen och besvara frågor. Vid varje session höll även Europarådets generalsekreterare anförande inför församlingen och besvarade då även frågor.

Europarådet ska enligt artikel 1 i sin stadga, utöver att värna de mänskliga rättigheterna, behandla frågor också på de ekonomiska, sociala, kulturella, vetenskapliga, juridiska och administrativa områdena. Det ingår i Europarådets och därmed församlingens roll att fokusera på de mest utsatta samhällsgruppernas villkor och rättigheter. Bland dessa grupper märks äldre, sjuka, personer med funktionsnedsättning, barn, kvinnor, minoriteter, flyktingar, tvångsflyttade och offer för katastrofer.

Församlingens ordförande väljs av församlingen för en mandatperiod på ett år med möjlighet till omval en gång för ytterligare ett år. Ordförandeskapet roterar mellan partigrupperna. Vid årets första delsession valdes därför en ordförande från socialistgruppen, Michele Nicoletti (Italien). Han tog då över ordförandeskapet från Stella Kyriakides (Cypern) och EPP-gruppen som innehaft ordförandeskapet 2016 och 2017. Med anledning av att Nicoletti lämnade det italienska parlamentet efter senaste valet nominerade socialistgruppen en ny kandidat, Liliane Maury Pasquier (Schweiz), som valdes vid sommarsessionens öppnande.

Europarådets generalsekreterare väljs av församlingen efter förslag från ministerkommittén. Generalsekreterare Thorbjørn Jagland omvaldes i juni 2014 för ytterligare en femårsperiod och ledde arbetet under 2018. Vid vintersessionen 2019 påbörjas arbetet med att välja en ny generalsekreterare. Valet kommer att förrättas under sommarsessionen 2019.

Det är ministerkommittén som beslutar i frågor om Europarådets samlade budget och sålunda också om församlingens resurser. Budgetfrågorna bereds i regelutskottet, och församlingen har rätt att yttra sig. Församlingens budget

för 2018 omfattade 17,5 miljoner euro. Under 2018 var budgeten alltmer under press som en konsekvens av att Ryssland sedan juni 2017 håller inne sitt bidrag till organisationen, vilket framgår mer detaljerat i ett separat stycke nedan. Om inte situationen ändras kommer en nedskärning av budgeten att bli nödvändig motsvarande minst 11 procent, vilket är Rysslands andel av budgeten.

2.1 Frågan om Rysslands deltagande i församlingen

Mot bakgrund av beslut av den parlamentariska församlingen i april 2014 (resolution 1990) och januari 2015 (resolution 2034) om att begränsa ryska delegationens rätt att votera i församlingens ärenden, dvs. att använda sig av s.k. sanktioner, har Ryssland inte presenterat någon delegation till församlingen sedan dess och därmed heller inte deltagit i arbetet. Till följd av rådande situation betalar Ryssland sedan 2017 inte sitt bidrag till organisationen, och ryska parlamentariker har i flera uttalanden meddelat att deras delegation kommer tillbaka till församlingen endast om församlingen beslutar om att stryka alla bestämmelser i arbetsordningen som kan leda till att en delegation inte ackrediteras eller till att nationella delegationer sanktioneras.

För att ta itu med frågan tillsatte församlingen en tillfällig kommitté om Europarådets parlamentariska församlings roll och uppdrag (resolution 2186). Kommittén sammanträdde fyra gånger under det första halvåret 2018, och även ryska parlamentariker deltog i detta arbete. Den tillfälliga kommittén rapporterade till byrån som mot bakgrund av kommitténs konklusioner gav utskottet för procedurfrågor i uppdrag att se över arbetsordningen och dess regler om sanktioner och att föreslå eventuella ändringar de ansåg befogade. Förslaget från utskottet presenterades och debatteras vid församlingens höstsession den 8–12 oktober (De Sutters rapport, dok. 14621 med förslag till resolution). Efter debatt i kammaren återfördes förslaget till utskottet.

Förslaget innebar i korthet att möjligheten att sanktionera delegationer av politiska skäl skulle behållas men att initiativ till sanktioner skulle kräva stöd av en sjättedel av medlemmarna från minst fem nationella delegationer samt att beslut skulle fattas med två tredjedels majoritet. Hittills gäller att initiativ tas av 30 medlemmar och beslut fattas med enkel majoritet. Förslaget innebar alltså att tröskeln för att införa sådana åtgärder skulle ha höjts. Därtill föreslogs att möjligheten att frånta delegationer voteringsrätten vid val av generalsekreterare, domare och kommissionär för mänskliga rättigheter skulle tas bort.

Trots återremitteringen till utskottet beslutade utskottet för procedurfrågor den 10 december 2018 att det sistnämnda förslaget skulle godkännas då det låg inom utskottets mandat att besluta om en sådan regeltolkning, dvs. församlingen har inte längre rätt att frånta delegationer rätt att rösta vid val av generalsekreterare, domare och kommissionär. I övrigt består reglerna tills vidare.

Vad gäller historisk användning av s.k. sanktioner har församlingen under de senaste 70 åren varit ytterst försiktig i frågor om att inte godkänna delegationers ansökningar om ackreditering, och den har varit ytterst motvillig till att neka ackreditering. Det har endast hänt två gånger – den grekiska delegationen

nekades ackreditering 1969 och den turkiska delegationen nekades ackreditering 1981 – även om åtskilliga delegationer fick sina ackrediteringar prövade under denna tidsperiod. Möjligheten att beröva nationella delegationer vissa av deras rättigheter har endast använts vid tre tillfällen under församlingens historia – varje gång har det rört den ryska delegationen (2000, 2014 och 2015). Det är också värt att komma ihåg att den cypriotiska delegationen inte deltog i församlingens arbete under 18 år, dvs. 1965–1983.

2.2 Rapport från den oberoende korrupsionsutredningen (IBAC)

Som framgick av förra årets redogörelse beslutade byrån 2017 på förslag av utskottet för procedurfrågor om en trefaldig ansats för att bemöta anklagelserna om korrupsion och främjande av intressen hos vissa medlemmar och tidigare medlemmar i församlingen. Byrån beslutade då att tillsätta en oberoende extern utredning (Independent investigation body on the allegations of corruption within the Parliamentary Assembly, IBAC) för att bedöma hur församlingen fungerade och belysa dold praxis som gynnat förekomsten av korrupsion, att revidera församlingens uppförandekod samt att inbjuda Europarådets grupp av stater mot korrupsion (Greco) att rådge församlingen i frågor om korrupsion.

Följande personer valdes för att ingå i IBAC: Nicolas Bratza (Storbritannien), Jean-Louis Bruguière (Frankrike) och Elisabet Fura (Sverige). Utredarna påbörjade sitt arbete i april 2017 och presenterade sin rapport (IBAC-rapporten) den 22 april 2018.

I rapporten konstaterades att det fanns en grupp personer som arbetade i församlingen till förmån för Azerbajdzjan och att huvudsakligen två former av finansiering förekommit för att påverka församlingens arbete i fråga om Azerbajdzjan. Den ena var avlönad lobbyverksamhet som utförs av ett antal tidigare medlemmar. Den andra var användandet av pengar och andra korrupta aktiviteter som metod för att påverka direkt eller indirekt till förmån för Azerbajdzjan. I rapporten konstateras att den största bristen i organisationen, som möjliggjort denna form av korrupsion, varit det sätt på vilket besluten om utnämningar till olika funktioner fattats, särskilt vad gäller bristen på öppenhet och otillräcklig reglering av förfarandena för sådana utnämningar. Detta gällde i synnerhet utnämningen av ledamöter till utskottet för granskning och utskottet för procedurfrågor samt rapportörer i allmänhet. Även voteringsförfarandet i utskotten har varit öppet för otillbörligt inflytande. Utredarna konstaterade även att riktlinjerna för valobservationer behövde förtydligas och stärkas.

Mot bakgrund av rapporten beslutade byrån den 22 april följande:

- att nuvarande och tidigare medlemmar i församlingen som utpekats i rapporten, av en eller annan orsak, skulle uppmanas att avbryta all verksamhet inom församlingen med omedelbar verkan

- att utskottet för procedurfrågor skulle få till uppgift att överväga ytterligare möjliga åtgärder
- att uppmana utskottet för procedurfrågor att säkerställa en korrekt uppföljning av rekommendationerna för församlingens etiska ramverk som görs i rapporten.

Vid vårsessionen, som startade dagen efter att IBAC-rapporten presenterats, beslutades även om en s.k. brådskanie debatt om uppföljningen av rapporten, och församlingen beslutade efter debatten att godkänna utskottet för procedurfrågors förslag till resolution 2216 och rekommendation 2128 om uppföljningen. Rapporten har skickats till talmännen för samtliga medlemsparlament, och utskottet har sedan vårsessionen arbetat med att höra utpekade ledamöter för beslut om att vidta individuella åtgärder som en konsekvens av brott mot arbetsordningen och uppförandekoden.

3 Den svenska delegationens verksamhet 2018

En förteckning över den svenska delegationen som utsågs efter valet 2014 finns i bilaga 1 tillsammans med en förteckning över delegationens uppdrag och vilka utskott ledamöterna tillhör.

De svenska ledamöterna deltog under 2018 aktivt i församlingens olika verksamheter. Deltagandet vid sessionerna var högt, och i den närvarostatistik som presenterades i början av 2018 låg Sverige på tredje plats vad gäller närvaro i kammaren. Ledamöterna deltog i en rad debatter i plenum, vilka anges i nästa avsnitt under var och en av de fyra delsessionerna samt mer i detalj i det därpå följande avsnittet om utskottsarbetet. I tillägg till arbetet i plenum och utskott har ledamöterna haft möjlighet att signera motioner, initiera och signera ändringsförslag samt ställa frågor till ministerkommittén och till gästtalande stats- och regeringschefer vid sessionerna. Detta är möjligheter som de svenska ledamöterna använt sig av i omfattande utsträckning även om de inte redovisas i denna berättelse.

I tillägg till vad som framgår nedan om de svenska ledamöternas aktivitet vid sessioner och i utskottsarbetet samt valobservationer har delegationen hållit ett antal möten såväl i Stockholm som i Strasbourg. Dels hålls delegationsmöten för att förbereda och diskutera deltagandet vid kommande sessioner men även separata möten med fokus på särskilda aktuella frågor, såsom exempelvis ett möte med talmannen och utredare Elisabet Fura om korruptionsanklagelserna i församlingen, den s.k. IBAC-rapporten, med utrikesutskottet för att informera om situationen med den ryska frånvaron i församlingsarbetet, med ambassadörer, med ungdomsrepresentanter och med olika organisationer. I samband med varje delsession träffar delegationen Sveriges ambassadör i Strasbourg. Delegationens presidium deltar även i presidiemöten för de nordisk-baltiska delegationerna för att diskutera aktuella frågor av gemensamt intresse, och möten hålls även med representanter för olika frivilligorganisationer. Den svenska delegationen träffar även årligen den svenska delegationen till Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter (CLRAE), organiserad av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), för informationsutbyte. Dessutom deltar delegationens medlemmar även vid inkommande besök till riksdagen vid vilka PACE-relaterade frågor står på dagordningen.

I september stod delegationen värd för ett rapportörsbesök för informationsinhämtning på temat ungas sexuella hälsa, ungas psykiska hälsa samt ungdomsfetma som genomfördes med anledning av en rapport som är under utarbetande i utskottet för social- och hälsovårdsfrågor. Rapportören fick då under två dagar träffa sakkunniga från relevanta departement, myndigheter, akademien, frivilligorganisationer etc.

3.1 Årets fyra delsessioner

Fyra delsessioner har sedan vanligt hållits under året. Samtliga sessioner har ägt rum i Europarådets byggnad i Strasbourg. Sessionerna pågår från måndag till fredag, och vid sidan av debatterna i plenum hålls utskotts- och partigruppsmöten samt ett stort antal sidosamlingar under veckan. Arbetet i plenum följer en fast struktur där första dagen alltid innehåller öppnande med godkännande av dagordning och beslut om vilka brådskande debatter och aktualitetsdebatter som ska hållas samt rapport från byrån och det ständiga utskottet. Dag två påbörjas valet av domare för det land som står på tur, liksom debatt och votering om utskottsrapporter. Vid varje session hålls även en fri debatt då ledamöterna kan ta sig an vilka frågor de vill som inte finns med på dagordningen för veckan. Andra fasta inslag är rapportering från ministerkommittén genom ministerkommitténs ordförande som är utrikesminister för det land som för närvarande innehar ordförandeposten samt en frågestund med Europarådets generalsekreterare. Även andra högnivågäster brukar delta genom anföranden i kammaren och besvarande av frågor.

3.1.1 Vintersessionen den 22–26 januari 2018

Årets första delsession, vintersessionen, ägde rum den 22–26 januari 2018. Sessionen inleddes med att alla delegationer som lämnat in sina referenser godkändes. Undantaget var Andorra som fick sina referenser prövade i utskottet för procedurfrågor mot bakgrund av delegationens könsbalans samt Ryssland som inte hade lämnat in några referenser och därmed inte kunde få sin delegation godkänd. Val av president för församlingen förrättades och Michele Nicoletti (Italien) från socialistgruppen valdes utan konkurrens från andra kandidater. Även församlingens 20 vice presidenter valdes. Enligt gällande rotationsordning tillföll en av dessa platser Sverige varför den svenska delegationens ordförande Jonas Gunnarsson (S) valdes till vice president.

Vid sessionen hölls en s.k. aktualitetsdebatt, på initiativ av partigruppen UEL, om den turkiska militära interventionen i Syrien. Även en s.k. brådskande debatt, förberedd i det politiska utskottet av Titus Corlăţean (Rumänien/SOC) och initierad av samma utskott, hölls på ämnet Fredsprocessen mellan Israel och Palestina: Europarådets roll. Markus Wiechel (SD) deltog i den brådskande debatten. I debatterna om utskottsrapporter talade Boriana Åberg (M), Kerstin Lundgren (C), Carina Ohlsson (S) och Azadeh Rojhan Gustafsson (S).

Till den fria debatten hade 28 talare anmält sig. Frågor som lyftes var exempelvis rättigheter för personer med autism, den politiska situationen i Moldavien för politisk kontroll av t.ex. konstitutionsdomstolen, politiska fångar och den allmänna situationen i Egypten, fallet med den av Turkiet frihetsberövade amerikanska pastorn Andrew Brunson samt relationen mellan EU och Turkiet. Eva-Lena Jansson (S) deltog och lyfte i sitt anförande frågan om politiska fångar i Turkiet och särskilt fallet med de fängslade HDP-politikerna

Selahattin Demirtaş och Figen Yüksekdağ. Jansson belyste även de svåra villkoren för jurister, journalister och människorättsförsvarare.

De externa högnivågästerna som talade till församlingen var, från det tillträdde ordförandelandet för Europarådet, den danska kronprinsessan Mary, den danska statsministern Lars Løkke Rasmussen samt den danska utrikesministern Anders Samuelsen, varav den sistnämnde talade som ordförande för Europarådets ministerkommitté. Därtill talade även Armeniens president Serzh Sargsyan och Österrikes president Alexander Van der Bellen talade inför plenum. Vid vintersessionen lämnade även den avgående kommissionären för mänskliga rättigheter, Nils Muižnieks, sin årliga rapportering inför församlingen. Muižnieks sammanfattade 2017 med att åtaganden om skydd av mänskliga rättigheter måste efterlevas och att den pågående försämringen måste stoppas (se även avsnittet Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter).

Val av ny kommissionär för mänskliga rättigheter förrättades. Kandidaterna till posten var Goran Klemenčič (Slovenien), Pierre-Yves Le Borgn' (Frankrike) samt Dunja Mijatović (Bosnien och Hercegovina). Mijatović valdes i den andra valomgången med 107 röster före Le Borgn' med 103 röster och Klemenčič med 19 röster. Mijatović valdes för en period om sex år och tillträdde sin tjänst den 1 april 2018.

Som fasta punkter på dagordningen fanns även frågestund med Europarådets generalsekreterare Thorbjørn Jagland samt val av domare till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (denna gång för Spanien).

3.1.2 Vårsessionen den 23-27 april 2018

Årets andra dellsession, vårsessionen, ägde rum den 23–27 april 2018. Dagen före sessionen presenterades den s.k. IBAC-rapporten, dvs. den oberoende utredningen om korruptionsanklagelserna inom församlingen som tillsattes 2017 (se även avsnittet Rapport från den oberoende korruptionsutredningen). Vid sessionen hölls en s.k. brådsakande debatt om uppföljningen av IBAC-rapporten, på initiativ av partigruppen SOC, som förbereddes i utskottet för procedurfrågor samt en på ämnet Köpenhamnsdeklarationen, uppskattning och uppföljning, på initiativ av partigruppen UEL, som förbereddes i utskottet för social- och hälsovårdsfrågor. I tillägg hölls även en s.k. aktualitetsdebatt på temat Europas roll för fredsskapande initiativ i Syrien på initiativ av den isländska delegationen. Från den svenska delegationen talade Kerstin Lundgren (L) i en debatt om en av utskottsrapporterna.

Till den fria debatten hade 37 talare anmält sig. Frågor som lyftes var exempelvis 20-årsfirandet av långfredagsöverenskommelsen för fred på Nordirland, EU:s kritik mot enskilda medlemsländer som ett hot mot demokratin i Europa, den politiska situationen i Armenien och de pågående konstitutionella reformerna med maktförskjutning, behovet av att noggrant övervaka det kommande valet i Turkiet och behovet av ökat samarbete med andra parlamentariska församlingar.

De externa högnivågäster som talade till församlingen och även svarade på frågor var, från ordförandelandet för Europarådet, den danska utrikesministern Anders Samuelsen. Därtill talade Makedoniens utrikesminister Nikola Dimitrov.

Som fast punkt på dagordningen fanns även en frågestund med Europarådets generalsekreterare Thorbjørn Jagland som denna gång, mot bakgrund av att IBAC-rapporten presenterats, mottog kritiska frågor om sitt eget agerande i den inledande fasen då korruptionsanklagelserna började bli kända. Sedvanligt förrättades även val av domare till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (denna gång för Montenegro).

3.1.3 Sommarsessionen den 25-29 juni 2018

Årets tredje delsession, sommarsessionen, ägde rum den 25–29 juni. Sessionen inleddes med valet av en ny president för församlingen eftersom sittande president, Michele Nicoletti, lämnat parlamentet i Italien. Socialistgruppen hade nominerat Liliane Maury Pasquier som valdes utan konkurrens från andra kandidater.

Två s.k. brådsökande debatter hölls, en om hot mot hälsa och liv för ukrainska fångar i Ryssland och det ockuperade Krim initierad av Emanuelis Zingeris (Litauen/EPP) tillsammans med 24 andra ledamöter, som förbereddes i utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter, samt en om Europarådets medlemsstaters internationella åtaganden om att skydda liv på havet initierad av partigruppen SOC och förberedd i utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer. I debatterna om utskottsrapporterna deltog Kerstin Lundgren (C), Lotta Johnsson Fornarve (V), Carina Ohlsson (S), Jonas Gunnarsson (S), Boriane Åberg (M), Eva-Lena Jansson (S) och Johan Nissinen (SD). Debatten om förföljelse av hbtq-personer i Tjetjenien, förberedd i utskottet för jämställdhet och icke-diskriminering, uppvisade ett särskilt högt deltagande från den svenska delegationen med totalt fem svenska talare på listan. Vid debatten om tvångsäktenskap i Europa var såväl Azadeh Rojhan Gustafsson (S) som Carina Ohlsson (S) föredragande i egenskap av ansvariga för yttranden från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter respektive utskottet för social- och hälsovårdsfrågor.

Till den fria debatten hade 35 talare anmält sig. Frågor som togs upp var bl.a. Italiens och Maltas avvisande av flyktingbåtar, konsekvenserna av valet och valresultatet i Turkiet, Nordirlands abortlagstiftning, Rysslands agerande i Abchazien och Sydossetien, ökade spänningar i Nagorno-Karabach samt behovet av att involvera unga i församlingens arbete.

De externa högnivågäster som talade inför församlingen var, från det tillträdde ordförandelandet för Europarådet, Kroatens premiärminister Andrej Plenković samt utrikesminister Marija Pejčinović Burić. Vid sessionen talade även Slovakiens premiärminister Peter Pellegrini och Luxemburgs utrikesminister Jean Asselborn. Som alltid besvarade samtliga högnivågäster frågor från församlingen.

Som fasta punkter på dagordningen fanns sedan vanligt en frågestund med Europarådets generalsekreterare Thorbjørn Jagland samt valet av domare till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter (denna gång för San Marino).

3.1.4 Höstsessionen den 8-12 oktober 2018

Årets fjärde och sista session, höstsessionen, hölls den 8–12 oktober 2018.

En s.k. aktualitetsdebatt om Europarådets framtid hölls på initiativ av Ian Liddell-Grainger (Storbritannien/EC). Vid sessionen debatterades även ett förslag om ändrad arbetsordning, den s.k. De Sutter-rapporten (se även avsnittet om utskottet för procedurfrågor samt avsnittet om frågan om Rysslands deltagande i församlingen). Debatten med närmare 60 ledamöter på talarlistan uppvisade en stor splittring i församlingen och avslutades med att förslaget återremitterades till utskottet för procedurfrågor. Från den svenska delegationen deltog Johan Nissinen (SD) och Kerstin Lundgren (C) i denna debatt. I debatterna om övriga utskottsrapporter deltog även Boriana Åberg (M), Annicka Engblom (M) och Carina Ohlsson (S). Jonas Gunnarsson (S) talade i egenskap av rapportör för rapporten Privat- och familjeliv – att uppnå likaberättigande oavsett sexuell läggning, och Eva-Lena Jansson (S) som föredragande i egenskap av ansvarig för yttrandet från utskottet för migration vid debatten om rapporten Migration ur ett genusperspektiv – att stärka kvinnor som nyckelaktörer för integration.

Till den fria debatten hade denna gång endast tio ledamöter anmält sig till talarlistan. Frågor som togs upp var emellertid bl.a. skyddet för visselblåsare, det kommande valet i Moldavien mot bakgrund av problem med ökande politisk korruption, tvångsflyttningen av azerbajdzjaner från Armenien 1948, behandlingen av serber i Kosovo och EU:s krav på ett serbiskt erkännande av Kosovo samt ökande problem med att upprätthålla maktindelning i medlemsstaterna.

Václav Havels fredpris tillkännagavs i samband med sessionen och tilldelades denna gång Oyub Titiev (Ryssland), chef för Memorial Human Rights Center i Groznyj i Tjetjenien.

Högnivågäster som talade var denna gång ordförandelandets utrikesminister, tillika ordförande för ministerkommittén, Marija Pejčinović Burić samt Tuniens utrikesminister Khemaies Jhinaoui.

Som fast punkt på dagordningen fanns som vanligt en frågestund med Europarådets generalsekreterare Thorbjørn Jagland. Jagland mottog många kritiska frågor i förlängning av debatten om De Sutter-rapporten då ett flertal medlemmar förhöll sig mycket kritiska till hur Jagland hanterat frågan om Rysslands agerande och det uteblivna ryska bidraget. Som vanligt fanns även val av domare till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter på dagordningen (denna gång för Albanien och Norge).

3.2 Arbetet i byrån och utskotten

De flesta rapporter som debatteras i plenum vid sessionerna eller vid det ständiga utskottets möten har förberetts i något av församlingens utskott. De flesta av utskotten arbetar även genom s.k. underutskott för specifika frågor och kan även vid behov tillsätta s.k. tillfälliga utskott för specifika aktiviteter. Samtliga utskott möts i samband med delsessionerna i Strasbourg, och de flesta möts även minst en gång mellan delsessionerna och då oftast i Paris. Nationella delegationer har rätt till plats i det ständiga utskottet samt fackutskotten. Platserna i de tre specialutskotten – utskottet för granskning av medlemsländernas uppfyllande av sina åtaganden, utskottet för procedurfrågor samt utskottet för val av domare till Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter – fördelas av partigrupperna, varför nationell representation inte kan garanteras.

Byrån är ansvarig för att koordinera församlingens aktiviteter och även utskottens verksamhet. Byrån assisterar församlingens president i dennes funktion och rådgör även vad gäller de externa relationerna. Två konkreta aktiviteter som ligger hos byrån är planläggning av dagordning för sessioner även vad gäller de brådskande debatterna och aktualitetsdebatterna samt beslut om genomförandet av valobservationer och sammansättningen av de s.k. tillfälliga utskotten för uppdraget. Byrån består av församlingens president, 20 vice presidenter och ordförandena för de politiska grupperna och för församlingens utskott. Därtill ingår även ordförandena för nationella delegationer för innevarande, föregående och de kommande två ordförandeländerna för Europarådet, som ex officio-medlemmar.

3.2.1 Byrån och det ständiga utskottet

Enligt gällande rotationsordning för de 20 posterna som vice ordförande innehar Sverige 2018 och 2019 en av posterna. Detta innebär att Sverige även ingår i byrån under dessa två år och att Jonas Gunnarsson (S) under 2018 var en av församlingens 20 vice ordförande. Jonas Gunnarsson har även, i egenskap av delegationsordförande, deltagit i det ständiga utskottets möten och ersatts av vice ordförande Boriana Åberg (M) vid behov. Vid varje delsession presenterar byrån en statusrapport för sin och det permanenta utskottets verksamhet, vilken därefter debatteras av församlingen. Det är även i samband med dessa rapporter som rapporterna från valobservationerna presenteras och debatteras. Vilka valobservationer som genomförts liksom svenskt deltagande under 2018 framgår av avsnittet Valobservationer.

3.2.2 Politiska utskottet

Utskottet behandlar Europarådets allmänna politik och alla politiska frågor som faller inom organisationens behörighet samt frågor om brådskande politiska situationer och kriser i Europarådets medlemsstater. Till utskottet finns

följande två underutskott: Mellanöstern och arabvärlden samt Externa relationer. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet under 2018 var Boriana Åberg (M) och Niklas Karlsson (S).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Fredsprocessen mellan Israel och Palestina: Europarådets roll* (resolution 2202), utgjorde tema för brådsnkande debatt vid vintersessionen och presenterades av Titus Corlăţean (Rumänien/SOC). I debatten höll Markus Wiechel (SD) ett anförande där han uttalade sitt starka stöd för en tvåstatslösning och konstaterade att församlingen står bakom vad som avtalats om detta i Oslo. Wiechel menade att församlingen visat prov på stark parlamentarisk diplomati i andra sammanhang och därför borde ta en roll även i denna konflikt eftersom båda sidor deltar i församlingens arbete. Detta kunde ske exempelvis genom att man började diskutera mindre frågor såsom gränsprocedurer, territorialvatten och fiskerättigheter. Wiechel passade även på att i sammanhanget lyfta faran med antisemitisk propaganda i Palestina och ökande antisemitism i Sverige.
- *Finansiering av terrorgruppen Daish: lärdomar* (resolution 2211), presenterades av Phil Wilson (Storbritannien/SOC). I debatten talade Kerstin Lundgren (C) för sin partigrupp. Lundgren framhöll betydelsen av rapporten och att den synliggör likheter mellan hur Daish opererar och hur andra kriminella strukturer opererar. Finansieringen av Daish är kopplad till illegala tillgångar runt om i världen, och denna finansiering måste stoppas samtidigt som vi inte får glömma bort att det finns en vision som attraherar och att denna måste bekämpas om rekryteringen ska upphöra. Lundgren underströk samtidigt betydelsen av att väga sina ord eftersom arbetet med att motverka intolerant religionsutövning alltid har sin grund i kampen för religionsfrihet.
- *Situationen i Libyen: Europarådets framtidsperspektiv och roll* (resolution 2215 och rekommendation 2127), presenterades av Attila Korodi (Rumänien/EPP) med yttrande från Tineke Strik (Nederländerna/SOC) från utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer.
- *Reglering av utländsk finansiering av islam i Europa för att förhindra radikaliserings och islamofobi* (resolution 2237), presenterades av Doris Fiala (Schweiz/ALDE). I debatten talade Johan Nissinen (SD) och tackade för såväl denna rapport som rapporten om radikaliserings som debatterades vid samma tillfälle. Nissinen välkomnade uppvaknandet vad gäller dessa frågor och det hot som de utgör mot den europeiska civilisationen. Nissinen uttryckte samtidigt även enighet med rapportörens ansats, att vår civilisation står och faller med principen om tolerans, religionsfrihet och åsiktsfrihet.

3.2.3 Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter

Utskottet för rättsliga frågor arbetar med frågor om mänskliga rättigheter, främjandet av rättsstatsprincipen och försvaret av mänskliga rättigheter. Utskottet ansvarar även för en mängd olika aktiviteter som i praktiken innebär att utskottet fungerar som församlingens juridiska rådgivare. Till utskottet finns följande underutskott: Mänskliga rättigheter, Artificiell intelligens och mänskliga rättigheter samt Implementeringen av domar från Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2018 Azadeh Rojhan Gustafsson (S) och Kerstin Lundgren (C).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Skäl för att utarbeta en europeisk konvention om advokatycket* (rekommendation 2121), presenterades av Sabien Lahaye-Battheu (Belgien/ALDE).
- *Juridisk immunitet för internationella organisationer och deras anställda rättigheter* (resolution 2206 och rekommendation 2122), presenterades av Volker Ullrich (Tyskland/EPP) med yttrande från Stefan Schennach (Österrike/SOC) från utskottet för social- och hälsovårdsfrågor. I debatten talade Azadeh Rojhan Gustafsson (S) för sin partigrupp (SOC). Rojhan Gustafsson framhöll grundläggande ideologiska värden såsom rättigheter och trygghet för anställda och tackade för en viktig rapport. Rojhan Gustafsson pekade på farorna för anställda då jobben inom dessa organisationer är mycket attraktiva, vilket kan öka risken för exploatering om inte landets regler gäller och transparens saknas. Då dessa organisationer tar upp frågor om demokrati och mänskliga rättigheter är det av avgörande betydelse att de även själva lever upp till dessa värden.
- *Stärkta internationella bestämmelser mot handel med varor som används vid tortyr och dödsstraff* (rekommendation 2123), presenterades av Vusal Huseynov (Azerbajdzjan/EPP).
- *Nödläge: proportionalitetsproblem angående undantag enligt artikel 15 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter* (resolution 2209 och rekommendation 2125), presenterades av Raphaël Comte (Schweiz/ALDE).
- *Juridiska utmaningar med avseende på hybridkrig och krav på mänskliga rättigheter* (resolution 2217 och rekommendation 2130), presenterades av Boriss Cilevičs (Lettland/SOC) med yttrande från Volodymyr Arieu (Ukraina/EPP) från utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier.
- *Bekämpa organiserad brottslighet genom att underlätta förverkande av olagliga tillgångar* (resolution 2218), presenterad av Mart van de Ven (Nederländerna/ALDE).
- *Skydd för människorättsförsvarare i Europarådets medlemsländer* (resolution 2225 och rekommendation 2133), presenterades av Egidijus

Vareikis (Litauen/EPP). I debatten talade Kerstin Lundgren (C) för sin partigrupp (ALDE). Lundgren konstaterade att ett sätt att avgöra tillståndet för mänskliga rättigheter i ett samhälle är att se hur människorättsförsvarare behandlas. Trots att det gått 20 år sedan FN:s deklaration och 10 år sedan ministerkommitténs löfte om att stärka skyddet för människorättsförsvarare har situationen inte förbättrats; i stället kan vi se en systematisk minskning av utrymmet för civilsamhället. Lundgren uttalade även sitt stöd för att inrätta en särskild rapportör för att bevaka situationen för människorättsförsvarare.

- *Motbudskap till terrorism* (resolution 2221 och rekommendation 2131), presenterades av Liam Byrne (Storbritannien/SOC) med yttrande från Jordi Xuclà (Spanien/ALDE).
- *Nya regler för icke-statliga organisationers verksamhet i Europarådets medlemsländer* (resolution 2226 och rekommendation 2134), presenterades av Yves Cruchten (Luxemburg/SOC). I debatten talade Lotta Johnsson Fornarve (V) för sin partigrupp (UEL). Johnsson Fornarve tackade för en viktig rapport som framhåller den viktiga roll icke-statliga organisationer spelar i våra samhällen genom att de, i sin pluralitet, säkrar att många olika röster kommer till tals i den offentliga debatten. En attack på icke-statliga organisationer är därför en attack på demokratin och på mänskliga rättigheter. Johnsson Fornarve beklagade att ett antal medlemsländer begränsat möjligheten att verka och lyfte exemplet med Turkiet där 1 600 organisationer har stängts ned och konstaterade att situationen är särskilt allvarlig i såväl Turkiet som Polen, Ungern, Ryssland, Rumänien, Ukraina och Azerbajdzjan.
- *Brådsakande debatt: Ukrainska medborgare hålls fängslade som politiska fångar av Ryska federationen* (resolution 2231), presenterades av Emanuelis Zingeris (Litauen/EPP). I debatten talade Kerstin Lundgren (C) för sin partigrupp (ALDE). Lundgren tackade ledamöterna som lagt fram förslaget om en debatt på detta tema och konstaterade att det utan tvekan är så att Ryssland är skyldigt till människorättsövergrepp i Krim, däribland tvångsförflyttning av krimtatarer. Lundgren gav sitt fulla stöd till rapporten och påpekade samtidigt att det finns uppgifter från människorättsorganisationer om långt fler politiska fångar än vad som anges i rapporten.
- *Europarådets och FN:s organ för övervakning av mänskliga rättigheter får obegränsat tillträde till Europarådets medlemsstater, inklusive "gråzoner"* (resolution 2240 och rekommendation 2140), presenterades av Frank Schwabe (Tyskland/SOC).
- *Överenskommelser i straffrättsprocesser: behovet av miniminormer för system med uppgörelser i stället för rättegångar* (resolution 2245 och rekommendation 2142), presenterades av Boriss Cilevičs (Lettland/SOC).
- *Det polska flygplanet med flightnr Tu-154M, med den polska statsdelegationen ombord, kraschar den 10 april 2010 på Ryska federationens territorium* (resolution 2246), presenterades av Pieter Omtzigt (Nederländerna/EPP).

3.2.4 Utskottet för social- och hälsovårdsfrågor

Utskottet arbetar med frågor som rör sociala rättigheter och policyer, folkhälsa, hållbar utveckling, ekonomiskt samarbete och utveckling, lokal och regional demokrati och god förvaltning på dessa områden med särskilt fokus på situationen för mer sårbara grupper i samhället. Utskottet beslutar även om Europarådets årliga Europapris som tilldelas byar och städer som främjar europeiska ideal. Till utskottet finns följande underutskott: Europeiska sociala stadgan, Barn, Folkhälsa och hållbar utveckling samt Europapriset. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2018 Carina Ohlsson (S) och Markus Wiechel (SD).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Status för en grundläggande medborgarlön* (resolution 2197), presenterad av Nunzia Catalfo (Italien/Ingen partigrupp). I debatten talade Boriania Åberg (M) för sin partigrupp (EPP). Åberg framhöll problematiken som kan kopplas till förslaget, exempelvis att intresset för lågavlönade jobb försvinner liksom viljan att betala skatt hos den arbetande befolkningen. Även rent praktiska avvägningar såsom utbetalning vid utlandsflytt togs upp. Åberg hävdade att samhället i stället bör prioritera de medborgare som har verkliga behov och menade även att många människor behöver den struktur i tillvaron som ett arbete ger, liksom den känsla av att vara behövd och ha en uppgift att fylla som ett jobb kan ge.
- *Skydd för barn som drabbats av väpnade konflikter* (resolution 2204), presenterades av Sevinj Fataliyeva (Azerbajdzjan/EC).
- *Klimatförändringar och implementeringen av Parisavtalet* (resolution 2210), presenterades av John Prescott (Storbritannien/SOC).
- *Brådskande debatt: Köpenhamnsdeklarationen: omdöme och uppföljning* (rekommendation 2129), presenterades av Þórhildur Sunna Ævarsdóttir (Island/SOC).
- *Läkemedelsresistent tuberkulos i Europa* (resolution 2219), presenterades av Serhiy Kiral (Ukraina/EC).
- *Finna balansen mellan ett barns bästa och behovet att hålla samman familjer* (resolution 2232), presenterades av Valeriu Ghilechi (Moldavien/EPP). I debatten talade Boriania Åberg (M) och ställde sig frågande till rapportförfattarens beskrivning av handläggningen i Norge. Åberg betonade att Norge och Sverige är lika i så måtto att barn betraktas som individer i sig själva och inte som föräldrarnas egendom. Åberg konstaterade att barn behöver vård och omsorg från kärleksfulla föräldrar, idealt av de biologiska föräldrarna, men när så inte är möjligt måste staten ingripa. Åberg beskrev även hur processen ser ut och hur beslutsfattandet går till

och avslutade med att konstatera att vid denna typ av komplicerade processer är varje fall unikt och varje fall ska därför hanteras med respekt för de involverade och med fokus på barnets bästa.

- *Behandlingen av palestinska minderåriga i det israeliska rättssystemet* (resolution 2236), presenterades av Liliane Maury Pasquier (Schweiz/SOC).
- *Kärnsäkerhet i Europa* (resolution 2241), presenterades av Emine Nur Günay (Turkiet/EC). I den efterföljande debatten talade Carina Ohlsson (S) för sin partigrupp (SOC). Ohlsson tackade för en utmärkt rapport och lyfte betydelsen av adekvat information till allmänheten utan att säkerheten för den skull äventyras och vikten av att uppnå demokratisk konsensus i strategiska frågor om vilken trygghet och säkerhet vi önskar. Ohlsson konstaterade att dessa frågor har varit aktuella allt sedan olyckan i Tjernobyli 1986 och att frågor i tillägg till säkerhet och förvaring tillkommit som en konsekvens av hotet om terrorism. Ohlsson välkomnade även att frågan om nya anläggningar i Ukraina och Turkiet uppmärksammas i rapporten liksom uppmaningen om ökat samarbete i dessa frågor.
- *De nationella parlamentens roll i framgångsrika decentraliseringsprocesser* (resolution 2242), presenterades av Luís Leite Ramos (Portugal/EPP). Efter att rapporten presenterats gavs ordet till Gudrun Mosler-Törnström, ordförande för Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter (CLRAE), som höll ett kortare anförande.
- *Tillgång till palliativ vård i Europa* (resolution 2249), presenterades av Rónán Mullen (Irland/Ingen partigrupp).

3.2.5 Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer

Utskottet arbetar med alla relevanta frågor kopplade till migration, asyl och förflyttning, i Europa och i andra relevanta delar av världen med fokus på i synnerhet personer som påverkas samt dessa personers rättigheter. Till utskottet finns följande underutskott: Integration, Flykting- och migrantbarn samt ungdomar samt Diasporor. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2018 Michael Svensson (M) och Eva-Lena Jansson (S).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Humanitära konsekvenser av kriget i Ukraina* (resolution 2198 och rekommendation 2119), presenterades av Egidijus Vareikis (Litauen/EPP). I debatten talade Kerstin Lundgren (C) för sin partigrupp ALDE. Lundgren framhöll att krisen i allra högsta grad fortfarande pågår och att det därför är viktigt att vi fortsätter följa vad som sker. Lundgren konstaterade att det rör sig om en humanitär kris där nästan 10 procent av befolkningen är påverkad genom att vara på flykt inom landet eller i behov av humanitärt stöd på annat vis.

- *Internflyktingars humanitära behov och rättigheter i Europa* (resolution 2214 och rekommendation 2126), presenterades av Killion Munyama (Polen/EPP). Efter att rapporten presenterats gavs ordet till Cecilia Jimenez-Damary, FN:s rapportör för mänskliga rättigheter för internt fördrivna personer (internflyktingar) som höll ett kortare anförande.
- *Integration, berättigande och skydd för migrerande barn genom obligatorisk utbildning* (resolution 2220), presenterades av Petra De Sutter (Belgien/SOC).
- *Det humanitära läget för flyktingar i Syriens grannländer* (resolution 2224, presenterades av Manlio Di Stefano (Italien/Ingen partigrupp).
- *Extraterritoriell behandling av asylansökningar och inrättande av säkra flyktingläger i utlandet* (resolution 2227 och rekommendation 2135), presenterades av Domagoj Hajduković (Kroatien/SOC) med yttrande från Egidijus Vareikis (Litauen/EPP) från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter och debatterades tillsammans med *Hur påverkar mänskliga rättigheter den yttre dimensionen av EU:s asyl- och migrationspolitik: syns inte, finns inte?* (resolution 2228 och rekommendation 2136), presenterad av Tineke Strik (Nederländerna/SOC) samt tillsammans med den brådskande debatten om *Europarådets medlemsländers internationella åtaganden för att rädda liv till sjöss* (resolution 2229 och rekommendation 2137), presenterad av Petra De Sutter (Belgien/SOC). I den efterföljande debatten talade Kerstin Lundgren (C) för sin partigrupp (ALDE) och riktade kritik mot de politiker som hanterar migrationsfrågan genom att göda extremism och nationalistisk populism. Hon framhöll att det är viktigt att hitta lösningar som står i överensstämmelse med våra värderingar och internationella åtaganden. Lundgren konstaterade att extraterritoriella lösningar är kortsiktiga och riskerar att destabilisera redan sårbara stater ytterligare. Även Carina Ohlsson (S) talade och betonade hur mångbottnad migrationsfrågan är och påminde om att den utgör en del av hela mänsklighetens historia som ett resultat av global politik och ekonomisk och social ojämlikhet, samtidigt som migration när den är väl hanterad kan berika våra samhällen. Ohlsson påminde även om att den stora majoriteten av migranter inte kommer till Europa. Alla policyer på detta område måste grunda sig i internationella humanitära överenskommelser, och ett reformerat gemensamt asylsystem behövs inom EU. Fler säkra vägar behövs för att skapa ordnad och säker migration vid EU:s gränser och för att stoppa människosmugglingen.
- *Radikalisering av migranter och olika befolkningsgrupper i Europa* (resolution 2238), presenterades av Sahiba Gafarova (Azerbajdzjan/EC).
- *Familjeåterförening för flyktingar och migranter i Europarådets medlemsländer* (resolution 2243 och rekommendation 2141), presenterades av Ulla Sandbæk (Danmark/UEL).
- *Uppmuntra internationella studenters rörlighet i Europa* (resolution 2250), presenterades av Alexander Dundee (Storbritannien/EC).

3.2.6 Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier

Utskottet arbetar med frågor som rör kultur, vetenskap, utbildning och medier men även med ungdomsfrågor och sport. Utskottet beslutar även om Europarådets årliga museipris. Till utskottet finns följande underutskott: Kultur, mångfald och arv, Medier och informationssamhället samt Utbildning, ungdomar och sport. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2018 Johan Nissinen (SD) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Skydd och främjande av regionala språk och minoritetsspråk i Europa* (resolution 2196 och rekommendation 2118), presenterad av Rózsa Hoffman (Ungern/EPP).
- *Mot ett ramverk för modern idrottsledning* (resolution 2199 och rekommendation 2120), presenterades av Mogens Jensen (Danmark/SOC) och debatterades tillsammans med *God idrottsledning inom fotbollen* (resolution 2200), som presenterades av Anne Brasseur (Luxemburg/ALDE). I debatten höll Carina Ohlsson (S) ett anförande där hon betonade att fotboll är mer än att göra mål och vinna matcher och titlar. Fotboll handlar om integration, jämställdhet, social inkludering, demokrati, sportslighet, folkhälsa, föräldraskap, ledarskap osv. Mot bakgrund av allt detta måste sport generellt och fotboll i synnerhet baseras på värderingar såsom fair play, respekt och tolerans. Ohlsson konstaterade att det finns många frågor kvar att ställa sig, t.ex. hur alla unga kan inkluderas. Hur blir fotbollen mer jämställd? Och hur stoppar vi huliganism och våld bland supportrar?
- *Skyddet av redaktionell integritet* (resolution 2212), presenterades av Volodymyr Arieu (Ukraina/EPP) och debatterades tillsammans med *Journalisters status i Europa* (resolution 2213) som presenterades av Elvira Drobinski-Weiß (Tyskland/SOC) med yttrande från Þórhildur Sunna Ævarsdóttir (Island/SOC) från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter.
- *Medveten förstörelse av och illegal handel med kulturarv* (resolution 2234 och rekommendation 2139), presenterades av Stefan Schennach (Österrike/SOC).

3.2.7 Utskottet för jämlikhet och icke-diskriminering

Utskottet prioriterar särskilt bekämpandet av våld mot kvinnor, bl.a. genom tillsättandet av en särskild rapportör som arbetar med att koordinera nätverket Women Free from Violence samt med att uppmana till ratificeringen av Istanbulkonventionen. Bekämpandet av trafficking är också en del av utskottets mandat, och en rapportör har tillsatts även för detta arbete som bl.a. koordinerar nätverket No Hate Parliamentary Alliance. Till utskottet finns följande tre

underutskott: Jämställdhet, Minoriteters rättigheter samt Handikapp, multipel och intersektionell diskriminering. Svenska ordinarie medlemmar i utskottet var under 2018 Jonas Gunnarsson (S) och Annicka Engblom (M).

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Jämställdhet och underhåll till barn* (resolution 2207), presenterades av Gisela Wurm (Österrike/SOC) med yttrande från Liliane Maury Pasquier från utskottet för social- och hälsovårdsfrågor.
- *Fångar med funktionsnedsättning i Europa* (resolution 2223 och rekommendation 2132), presenterades av Manuel Tornare (Schweiz/SOC) med yttrande från Pierre-Alain Fridez från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter.
- *Främja mångfald och jämlikhet i politiken* (resolution 2222), presenterades av Killion Munyama (Polen/EPP).
- *Hbtq-personer förföljs i Tjetjenien (Ryska federationen)* (resolution 2230 och rekommendation 2138), presenterades av Piet De Bruyn (Belgien/Ingen partigrupp). I den efterföljande debatten talade Jonas Gunnarsson (S) för sin partigrupp (SOC). Gunnarsson tackade för rapporten och framhöll det dystopiska samhälle som rapporten beskriver där ledarskapet helt har vänt ryggen mot delar av sin egen befolkning. Ett samhälle där tortyr, våld och hedersmord används som redskap för att skrämja stora delar av befolkningen till lydnad eller tystnad eller till att själva bli förövarer. Graden av våld är den vi vanligen förknippar med krigsförbrytelser. Även Borian Åberg (M) talade och betonade att dessa pågående övergrepp sker i ett medlemsland med åtaganden om att upprätthålla universella mänskliga rättigheter för sina medborgare. Åberg konstaterade att Ryssland visat en total brist på vilja att undersöka anklagelserna och utreda de brott som förekommit. Eva-Lena Jansson (S) poängterade att situationen för hbtq-personer i Ryssland rent generellt är fruktansvärd och att den är ännu sämre i Tjetjenien där det är så farligt att personer inte ens kan bo kvar. Jansson lyfte även in exemplet med den fängslade människorättsförsvararen Oyub Titiev. Kerstin Lundgren (C) pekade på det ansvar som Rysslands president Putin har för att legitimera Tjetjeniens president Kadyrovs agerande, bl.a. genom den s.k. antigaypropagandalag som infördes i Ryssland 2013. Lundgren hyllade även modet hos de ryska hbtq-aktivisterna i landet och poängterade att vi utan dem helt hade saknat kännedom om situationen. Johan Nissinen, som 2017 initierade den motion som lett fram till rapporten, tackade för en utmärkt rapport som på ett komplett och övertygande vis beskriver vad som pågått under de senaste åren. Nissinen påpekade att den federala regeringen måste ta ansvar för de övergrepp som begåtts och fortfarande begås.

- *Tvångsäktenskap i Europa* (resolution 2233), presenterades av Béatrice Fresko-Rolfo (Monaco/ALDE) med yttrande från Azadeh Rojhan Gustafsson (S) från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter och från Carina Ohlsson (S) från utskottet för social- och hälsovårdsfrågor. Rojhan Gustafsson presenterade de skärpta skrivningar som det juridiska utskottet önskade i texten och påpekade samtidigt behovet av att alla medlemsländer undertecknar och ratificerar Istanbulkonventionen. Ohlsson tackade för att även sociala utskottets önskemål om skärpta skrivningar accepterats av jämlikhetsutskottet och lyfte fram att denna fråga inte debatterats i församlingen på 13 år trots att statistiken inte förbättrats nämnvärt under de år som gått. Ohlsson underströk att tvångsäktenskap och barnäktenskap aldrig någonsin kan försvaras och inte får förekomma, allra minst i medlemsländerna då det strider mot fundamentala rättigheter. I den efterföljande debatten talade Lotta Johnsson Fornarve (V) för sin partigrupp (UEL). Johnsson Fornarve lyfte fram statistik som visar på att 12 miljoner flickor under 18 år gifts bort varje år och betonade de negativa konsekvenserna, såsom övergrepp, önskad graviditet, avsaknad av fullföljd utbildning, arbetslöshet och isolering. Johnsson Fornarve avslutade med att det är viktigt att samhället bistår med stöd och skydd för kvinnor och flickor som riskerar att utsättas.
- *Stärka kvinnors ekonomiska ställning* (resolution 2235), presenterades av Elena Centemero (Italien/EPP).
- *Privatliv och familjeliv: likaberättigande oavsett sexuell läggning* (resolution 2239), presenterades av Jonas Gunnarsson (S). Gunnarsson konstaterade att hur samhällen behandlar hbtq-personer blivit ett slags lackmustest på dess förmåga att garantera och skydda fundamentala rättigheter. I förhållande till rapportens innehåll och förslag försäkrade Gunnarsson att det handlar om ett skifte bort från diskriminering och förtryck, inget hot mot familjer och individer, utan helt enkelt att erkänna att människor är olika och vill leva sitt liv på olika sätt, och att ge någon den rätten är inte att ta något från någon annan. Säkra och trygga familjer är viktigt för blomstrande samhällen, och förslagen handlar om att garantera att alla familjer oavsett hur de ser ut är juridiskt trygga för barnen och privatekonomin samt vid sjukdom och dödsfall. I debatten deltog Boriana Åberg (M) som tackade för en utmärkt och viktig rapport och betonade vikten av alla människors lika värde och mänskliga rättigheter oavsett i vilken familjekonstellation de väljer att leva. Åberg lyfte även frågan om hbtq-personer med utländsk bakgrund som faller offer för hedersrelaterat våld. Även Annicka Engblom (M) underströk att rapporten handlar om individens frihet att få leva det liv han eller hon själv väljer oavsett etnisk bakgrund, religion eller sexualitet. Att alla när samma dröm om kärlek och tillhörighet och att inga barn ska behöva mötas med fördomar. Engblom avslutade med att det därmed är självklart att stödja rapporten då den är essensen av fundamentala mänskliga rättigheter, jämlika rättigheter och individens frihet.

- *Migration ur ett genusperspektiv: att stärka kvinnor som nyckelaktörer för integration* (resolution 2244), presenterades av Gabriela Heinrich (Tyskland/SOC) med yttrande från Eva-Lena Jansson (S) från utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer. Jansson (S) tackade vid sitt anförande för en bra rapport och motiveringen bakom de ändringar som utskottet önskade. Jansson underströk den centrala roll kvinnor har för integrationsprocessen och att det därför är nödvändigt med ett genusperspektiv för att lyckas med integrationen. Jansson passade även på att understryka att EU inte kan åstadkomma något utan sina medlemsstater och att varje medlemsstat därmed har ett ansvar att bidra. Jansson avslutade med att konstatera att könsuppdelad statistik är nödvändig såväl i denna fråga som i en rad andra för att kunna avgöra vilka strategier som är mest effektiva.
- *Skydda och främja teckenspråk i Europa* (resolution 2247 och rekommendation 2143), presenterades av Miren Edurne Gorrotxategui (Spanien/UEL).

3.2.8 Utskottet för granskning av medlemsländernas efterlevnad av sina åtaganden

Utskottet är ansvarigt för att verifiera medlemsstaternas efterlevnad av åtagandena i Europarådets stadgar, europeiska konventionen för mänskliga rättigheter samt övriga utav Europarådets konventioner som landet ratificerat. Granskningen hjälper medlemsstaterna att uppfylla sina åtaganden. Utskottet har ett underutskott: Konflikter mellan medlemsstater. Svensk ordinarie medlem i utskottet var under 2018 Kerstin Lundgren (C) som satt i utskottet på uppdrag av sin partigrupp (ALDE) och var medrapportör för Georgien.

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Bosnien och Hercegovina ska fullgöra sina skyldigheter och åtaganden* (resolution 2201), presenterades av Tiny Kox (Nederländerna/UEL) och Roger Gale (Storbritannien/EC).
- *Parlamentariska församlingens uppföljning (januari–december 2017) och den periodiska översynen av hur Estland, Grekland, Irland och Ungern fullgör sina förpliktelser* (resolution 2203), presenterades av Cezar Florin Preda (Rumänien/EPP).

3.2.9 Utskottet för procedurfrågor

Utskottet ska se till att församlingens arbetsordning tillämpas korrekt och att den är förenlig med församlingens praxis. Utskottet ska även överväga eventuella förslag att ändra reglerna, i enlighet med artikel 68 i arbetsordningen.

Utskottet har ett underutskott: Etik. Sverige har för närvarande ingen medlem i utskottet.

Nedan följer en förteckning över de rapporter och resolutioner/rekommendationer som behandlades av utskottet och debatterades av församlingen under året. I de fall delegationens medlemmar debatterat någon av rapporterna framgår även det.

- *Stadgemässig invändning med anledning av att Andorras parlamentariska delegations ackreditering ännu inte är godkänd* (resolution 2205), presenterades av Petra De Sutter (Belgien/SOC) med yttrande från Elvira Kovács (Serbien/EPP) från utskottet för jämställdhet och icke-diskriminering.
- *Förändringar i Parlamentariska församlingens stadgar: budgetkrisens påverkan på antalet arbetspråk i församlingen* (resolution 2208 och rekommendation 2124), presenterades av Petra De Sutter (Belgien/SOC).
- *Uppföljning på rapporten från det oberoende utredningsorganet för påståenden om korruption inom den parlamentariska församlingen* (resolution 2216 och rekommendation 2128), presenterades av Petra De Sutter (Belgien/SOC) med yttrande från Olena Sotnyk (Ukraina/ALDE) från utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter.
- *Stärka den parlamentariska församlingens beslutsprocess gällande delegationernas referenser och rösträtt* (dok. 14621), presenterad av Petra De Sutter (Belgien/SOC). Denna rapport återremitterades till utskottet efter debatten vid höstsessionen (se även avsnitten Höstsessionen den 8–12 oktober samt Frågan om Rysslands deltagande i församlingen). I debatten deltog Johan Nissinen (SD) som tackade för rapporten och reflekterade över församlingens roll och de olika perspektiv man kan ha på möjligheten att sanktionera delegationer. Nissinen betonade att olika länder kan ha olika vägar till demokrati men att vägen måste vara kompatibel med organisationens värderingar och konkluderade att han ämnade rösta mot resolutionen. Även Kerstin Lundgren (C) deltog i debatten och konstaterade att gällande regler fungerat sedan 1964 och fungerat ända fram till nu då ett land, Ryssland, inte längre accepterar dem. Samtidigt har Ryssland genom åren brutit mot en rad regler genom annekteringen av Krim, ockupationen av delar av Georgien, oviljan att tillåta granskningsförfaranden eller valobservationer och utebliven betalning av bidrag. Lundgren menade att alla organisationer är betjänta av att se över och ändra sina regler ibland men att förutsättningarna i nuläget inte är de rätta för att överväga ändringar. Hon uppmanade församlingen att rösta nej till resolutionen.

3.2.10 Utskottet för val av domare till Europadomstolen för mänskliga rättigheter

Förfarandet för val av domare till Europadomstolen för mänskliga rättigheter är noggrant reglerat. Medlemsstaternas regeringar nominerar tre kandidater,

enligt särskilt förfarande, varefter församlingens utskott behandlar nomineringarna innan val förrättas av församlingen till sin helhet. Finner utskottet att ländernas nomineringar inte lever upp till regelverket kan utskottet avvisa listan på nomineringar och begära en ny. Sverige har för närvarande ingen medlem i utskottet.

Utskottet lade fram en rapport med förslag till resolution under det gångna året.

- *Stadgar för att välja domare till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna* (resolution 2248), presenterades av Boriss Cilevičs (Lettland/SOC).

Under 2018 valde församlingen följande domare:

- María Elósegui Itxaso för Spanien
- Ivana Jelić för Montenegro
- Gilberto Felici för San Marino
- Darian Pavli för Albanien
- Arnfinn Bårdsen för Norge.

3.3 Valobservationer

Valobservation är ett komplement till granskningen av att medlemsländerna fullgör sina åtaganden som medlemmar i Europarådet. Den parlamentariska församlingen har under de senaste åren engagerat sig i ett stort antal valobservationsinsatser i framför allt Central- och Östeuropa, oftast i samarbete med OSSE och Europaparlamentet. Valobservation sker i olika delar av länderna där parlamentarikerna på plats i vallokaler bl.a. observerar valtillfället, förseglingen av röstsedlarna och rösträkningen. Efter samtliga valobservationer skrivs en rapport med åtföljande resolution och ibland rekommendation, och votering sker därefter i samband med delsessionerna eller i det ständiga utskottet.

Följande valobservationer genomfördes under 2018:

- 11 april, Azerbajdzjan, presidentval
- 15 april, Montenegro, presidentval
- 24 juni, Turkiet, president- och parlamentsval
- 7 oktober, Bosnien och Hercegovina, allmänna val
- 28 oktober, Georgien, presidentval
- 9 december, Armenien, parlamentsval.

Ur den svenska delegationen deltog Jonas Gunnarsson (S) och Boriana Åberg (M) vid valobservationen i Montenegro samt Boriana Åberg (S) vid valobservationen i Georgien. Jonas Gunnarsson (S) ledde valobservationen i Montenegro.

3.4 Europarådets kampanjer

Inom ramen för Europarådets arbete pågår ett antal kampanjer inom olika områden. I den här sammanfattningen uppmärksammas de kampanjer där svenska delegationsmedlemmar har en aktiv roll. Ett exempel på en sådan är nätverket Kvinnor befriade från våld (Women Free from Violence) och kampanjen One In Five, som arbetar för att stoppa sexuellt våld mot barn. Carina Ohlsson (S) är riksdagens kontaktperson i dessa två aktiviteter. Andra kampanjer är den parlamentariska kampanjen för att stoppa frihetsberövandet av migrantbarn, det parlamentariska nätverket för policyer för diasporor samt den parlamentariska alliansen mot hatspråk (No Hate Parliamentary Alliance) med syftet att ta öppet avstånd från alla former av hat, rasism och intolerans.

3.5 Priser och utmärkelser

3.5.1 Europarådets museipris

Europarådets museipris har utdelats årligen sedan 1977 och tilldelas ett museum som på ett signifikant vis bidragit till förståelsen för det europeiska kulturarvet. Priskommittén utgörs av utskottet för kultur, som beslutar om vinnare på förslag av European Museum Forum som presenterar tre nomineringar. År 2018 gick priset till War Childhood Museum i Sarajevo, Bosnien och Hercegovina.

3.5.2 Europapriset

Sedan 1955 har församlingen delat ut ett årligt pris till den europeiska stad, kommun eller region som på ett föredömligt sätt arbetat för att stärka Europasamarbetet. Priskommittén utgörs av utskottet för social- och hälsovårdsfrågor. Europapriset 2015 gick till staden Vara i Västergötlands kommun för dess europeiska engagemang. År 2018 tilldelades den ukrainska staden Ivano-Frankivsk priset.

3.5.3 Václav Havel-priset

Församlingens pris för främjandet av mänskliga rättigheter som instiftades 2007 har sedan 2013 ersatts av Václav Havel-priset. Detta årliga pris delas ut av församlingen i samarbete med Václav Havel-biblioteket och Charta 77-stiftelsen. Prissumman är 60 000 euro, och det är församlingens medlemmar som nominerar potentiella pristagare.

Vid den fjärde delsessionen 2018 delades priset ut för sjätte gången och tillföll Oyub Titiev från Ryssland som är chef för Memorial Human Rights Center i Groznyj i Tjetjenien. De andra två nominerade kandidaterna var Rosa María Payá, människorättsaktivist från Kuba och Nabeel Rajab, människorättsförsvarare från Bahrain.

BILAGA 1

Den svenska delegationen 2018

Den svenska delegationen består av sex ordinarie ledamöter och sex suppleanter. Samtliga tolv ledamöter deltar aktivt i församlingen och dess organ. Sverige har dock endast sex röster vid voteringar i plenum.

Efter riksdagsvalet i september 2014 valdes en ny delegation av riksdagen den 25 oktober 2014. Den 5 november höll delegationen ett konstituerande möte, där presidiet valdes. Den 27 januari 2015 ersatte Olof Lavesson (M) Hillevi Engström (M) som ordinarie ledamot i delegationen. Den 9 december ersatte Azadeh Rojhan Gustafsson (S) Monica Haider (S) som suppleant, och den 10 december ersatte Tobias Billström (M) Olof Lavesson (M) som ordinarie ledamot. Den 18 april 2016 ersatte Johan Nissinen (SD) Julia Kronlid (SD), medan Markus Wiechel (SD) ersatte Johan Nissinen som suppleant. Boriana Åberg (M) och Annicka Engblom (M) valdes in den 30 mars 2017. Boriana Åberg ersatte Tina Ghasemi (M) och Annicka Engblom ersatte Boriana Åberg. Tobias Billström (M) avsa sig uppdraget som ordinarie ledamot den 17 november 2017 och ersattes samma datum av Michael Svensson (M).

Ordinarie ledamöter

Jonas Gunnarsson (S), ordförande
 Boriana Åberg (M), vice ordförande
 Carina Ohlsson (S)
 Michael Svensson (M)
 Niklas Karlsson (S)
 Johan Nissinen (SD)

Suppleanter

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)
 Annicka Engblom (M)
 Eva-Lena Jansson (S)
 Kerstin Lundgren (C)
 Lotta Johnsson Fornarve (V)
 Markus Wiechel (SD)

Representation i församlingens byrå, utskott och underutskott under 2018

Förteckningen beskriver situationen den 31 december 2018. Ersättare anges inom parentes.

Byrån

Jonas Gunnarsson

Ständiga utskottet

Jonas Gunnarsson (Boriana Åberg)

Politiska utskottet

Niklas Karlsson (Jonas Gunnarsson)

Boriana Åberg (Kerstin Lundgren)

Underutskottet för Mellanöstern och arabvärlden: Kerstin Lundgren (Boriana Åberg)

Underutskottet för externa relationer: Jonas Gunnarsson (Boriana Åberg)

Utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter

Azadeh Rojhan Gustafsson (Jonas Gunnarsson)

Kerstin Lundgren (Boriana Åberg)

Underutskottet för mänskliga rättigheter: Azadeh Rojhan Gustafsson (Jonas Gunnarsson)

Underutskottet för verkställande av domslut från Europadomstolen för mänskliga rättigheter: Jonas Gunnarsson (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Utskottet för sociala- och hälsovårdsfrågor

Carina Ohlsson (Eva-Lena Jansson)

Markus Wiechel (Annicka Engblom)

Underutskottet för den europeiska sociala stadgan: Carina Ohlsson (Eva-Lena Jansson)

Underutskottet för folkhälsa och hållbar utveckling: Michael Svensson (Annicka Engblom)

Underutskottet för barn: Carina Ohlsson

Underutskottet för Europapriset: Carina Ohlsson

Utskottet för migration, flyktingar och fördrivna personer

Eva-Lena Jansson (Carina Ohlsson)

Michael Svensson (Markus Wiechel)

Underutskottet för integration: Michael Svensson (Eva-Lena Jansson)

Utskottet för kultur, vetenskap, utbildning och medier

Lotta Johnsson Fornarve (Azadeh Rojhan Gustafsson)

Johan Nissinen

Underutskottet för medier och informationssamhället: Lotta Johnsson Fornarve (Azadeh Rojhan Gustafsson)
 Underutskottet för utbildning, ungdomar och sport: Johan Nissinen

Utskottet för jämlikhet och icke-diskriminering

Jonas Gunnarsson (Johan Nissinen)
 Annicka Engblom
 Underutskottet för minoriteters rättigheter: Lotta Johnsson Fornarve (Annicka Engblom)
 Underutskottet för jämställdhet: Jonas Gunnarsson

Utskottet för granskning av medlemsländernas efterlevnad av sina åtaganden

Kerstin Lundgren, medrapportör för Georgien

Utskottet för arbetsordningen, immunitet och institutionella frågor

Ingen svensk representant

Utskottet för val av domare till Europadomstolen

Ingen svensk representant

Nätverk

One In Five: Carina Ohlsson
 Women Free from Violence: Carina Ohlsson
 No Hate Parliamentary Alliance: Jonas Gunnarsson

Svenska rapportörskap under 2018

Privat- och familjeliv: att uppnå likaberättigande oavsett sexuell läggning, rapportör Jonas Gunnarsson (S)

Observation av presidentvalet i Montenegro (15 april 2018), ordförande för observationen Jonas Gunnarsson (S)

Migration ur ett genusperspektiv: att stärka kvinnor som nyckelaktörer för integration, utskottsytrande från Eva-Lena Jansson (S)

Tvångsäktenskap i Europa, utskottsytrande från Azadeh Rojhan Gustafsson (S) och Carina Ohlsson (S)

BILAGA 2

Resolutioner, rekommendationer och yttranden antagna av Europarådets parlamentariska församling under 2018

Resolutioner

- 2196 Skydd och främjande av regionala språk och minoritetsspråk i Europa
- 2197 Status för en grundläggande medborgarlön
- 2198 Humanitära konsekvenser av kriget i Ukraina
- 2199 Mot ett ramverk för modern idrottsledning
- 2200 God idrottsledning inom fotbollen
- 2201 Bosnien och Hercegovina ska fullgöra sina skyldigheter och åtaganden
- 2202 Fredsprocessen mellan Israel och Palestina: Europarådets roll
- 2203 Parlamentariska församlingens uppföljning (januari–december 2017) och den periodiska översynen av hur Estland, Grekland, Irland och Ungern fullgör sina skyldigheter
- 2204 Skydd för barn som drabbats av väpnade konflikter
- 2205 Stadgemässig invändning med anledning av att Andorras parlamentariska delegations ackreditering ännu inte är godkänd
- 2206 Juridisk immunitet för internationella organisationer och deras anställdas rättigheter
- 2207 Jämställdhet och underhåll till barn
- 2208 Förändringar i Parlamentariska församlingens stadgar: budgetkrisens påverkan på antalet arbetsspråk i församlingen
- 2209 Nödläge: proportionalitetsproblem angående undantag enligt artikel 15 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter
- 2210 Klimatförändringar och implementeringen av Parisavtalet
- 2211 Finansiering av terrorgruppen Daish: lärdomar
- 2212 Skyddet av redaktionell integritet
- 2213 Journalisters status i Europa
- 2214 Internflyktingars humanitära behov och rättigheter i Europa
- 2215 Situationen i Libyen: Europarådets framtidsperspektiv och roll
- 2216 Uppföljning av det oberoende utredningsorganets rapport gällande påståenden om korrupcion inom den parlamentariska församlingen
- 2217 Juridiska utmaningar med avseende på hybridkrig och krav på mänskliga rättigheter
- 2218 Bekämpa organiserad brottslighet genom att underlätta förverkande av olagliga tillgångar
- 2219 Läkemedelsresistent tuberkulos i Europa
- 2220 Integration, berättigande och skydd för migrerande barn genom obligatorisk utbildning
- 2221 Motbudskap till terrorism

- 2222 Främja mångfald och jämlikhet i politiken
- 2223 Fångar med funktionsnedsättning i Europa
- 2224 Det humanitära läget för flyktingar i Syriens grannländer
- 2225 Skydd för människorättsförsvarare i Europarådets medlemsländer
- 2226 Nya regler för icke-statliga organisationers verksamhet i Europarådets medlemsländer
- 2227 Extraterritoriell behandling av asylansökningar och inrättande av säkra flyktingläger i utlandet
- 2228 Hur mänskliga rättigheter påverkar den ”yttre dimensionen” av EU:s asyl- och migrationspolitik: syns inte, finns inte?
- 2229 Europarådets medlemsländers internationella åtaganden för att rädda liv till sjöss
- 2230 Hbti-personer förföljs i Tjetjenien (Ryska federationen)
- 2231 Ukrainska medborgare hålls fängslade som politiska fångar av Ryska federationen
- 2232 Finna balansen mellan ett barns bästa och behovet av att hålla samman familjer
- 2233 Tvångsäktenskap i Europa
- 2234 Medveten förstörelse av och illegal handel med kulturarv
- 2235 Stärka kvinnors ekonomiska ställning
- 2236 Behandlingen av palestinska minderåriga i det israeliska rättssystemet
- 2237 Reglering av utländsk finansiering av islam i Europa för att förhindra radikaliserings och islamofobi
- 2238 Radikalisering av migranter och olika befolkningsgrupper i Europa
- 2239 Privatliv och familjeliv: likaberättigande oavsett sexuell läggning
- 2240 FN:s organ för övervakning av mänskliga rättigheter får obegränsat tillträde till Europarådets medlemsstater, inklusive ”gråzoner”
- 2241 Kärnsäkerhet i Europa
- 2242 De nationella parlamentens roll i framgångsrika decentraliseringsprocesser
- 2243 Familjeåterförening för flyktingar och migranter i Europarådets medlemsländer
- 2244 Migration ur ett genusperspektiv: att stärka kvinnor som nyckelaktörer för integration
- 2245 Överenskommelser i straffrättsprocesser: behovet av miniminormer för system med uppgörelser i stället för rättegångar
- 2246 Det polska flygplanet med flightnr Tu-154M, med den polska statsdelegationen ombord, kraschar den 10 april 2010 på Ryska federationens territorium
- 2247 Skydda och främja teckenspråk i Europa
- 2248 Stadgar för att välja domare till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna
- 2249 Tillgång till palliativ vård i Europa
- 2250 Uppmuntra internationella studenters rörlighet i Europa

Rekommendationer

- 2118 Skydd och främjande av regionala språk och minoritetsspråk i Europa
- 2119 Humanitära konsekvenser av kriget i Ukraina
- 2120 Mot ett ramverk för modern idrottsledning
- 2121 Skäl för att utarbeta en europeisk konvention om advokatyrket
- 2122 Juridisk immunitet för internationella organisationer och rättigheter för deras anställda
- 2123 Stärkta internationella bestämmelser mot handel med varor som används vid tortyr och dödsstraff
- 2124 Förändringar i Parlamentariska församlingens stadgar: budgetkrisens påverkan på antalet arbetspråk
- 2125 Nödläge: proportionalitetsfrågor avseende undantag enligt artikel 15 i Europakonventionen om mänskliga rättigheter
- 2126 Internflyktingars humanitära behov och rättigheter i Europa
- 2127 Situationen i Libyen: Europarådets framtidsperspektiv och roll
- 2128 Uppföljning av det oberoende utredningsorganets rapport gällande påståenden om korruption inom den parlamentariska församlingen
- 2129 Köpenhamnsdeklarationen: omdöme och uppföljning
- 2130 Juridiska utmaningar med avseende på hybridkrig och krav på mänskliga rättigheter
- 2131 Motbudskap till terrorism
- 2132 Fångar med funktionsnedsättning i Europa
- 2133 Skydd för människorättsförsvarare i Europarådets medlemsländer
- 2134 Nya regler för icke-statliga organisationers verksamhet i Europarådets medlemsländer
- 2135 Extraterritoriell behandling av asylsökningar och inrättande av säkra flyktingläger i utlandet
- 2136 Hur mänskliga rättigheter påverkar den ”yttre dimensionen” av EU:s asyl- och migrationspolitik: syns inte, finns inte?
- 2137 Europarådets medlemsländers internationella åtaganden för att rädda liv till sjöss
- 2138 Hbti-personer förföljs i Tjetjenien (Ryska federationen)
- 2139 Medveten förstörelse av och illegal handel med kulturarv
- 2140 FN:s organ för övervakning av mänskliga rättigheter får obegränsat tillträde till Europarådets medlemsstater, inklusive ”gråzoner”
- 2141 Familjeåterförening för flyktingar och migranter i Europarådets medlemsländer
- 2142 Överenskommelser i straffrättsprocesser: behovet av miniminormer för system med uppgörelser i stället för rättegångar
- 2143 Skydda och främja teckenspråk i Europa

Opinion

- 14504 Jämställdhet och underhåll till barn

BILAGA 3

Gästtalare under sessionerna

H.K.H. Kronprinsessan Mary av Danmark, 23 januari 2018

Anders Samuelsen, Danmarks utrikesminister, 23 januari 2018

Lars Løkke Rasmussen, Danmarks statsminister, 24 januari 2018

Serzh Sargsyan, Armeniens president, 24 januari 2018

Alexander Van der Bellen, Österrikes president, 25 januari 2018

Nils Muižnieks, Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter,
25 januari 2018

Nikola Dimitrov, Makedoniens utrikesminister, 24 april 2018

Anders Samuelsen, Danmarks utrikesminister, 25 april 2018

Marija Pejčinović Burić, Kroatiens utrikesminister, 25 juni 2018

Andrej Plenković, Kroatiens premiärminister, 26 juni 2018

Peter Pellegrini, Slovakiens premiärminister, 27 juni 2018

Jean Asselborn, Luxemburgs utrikesminister, 28 juni 2018

Khemaies Jhinaoui, Tunisiens utrikesminister, 9 oktober 2018

Marija Pejčinović Burić, Kroatiens utrikesminister, 10 oktober 2018